

บทคัดย่อ

สภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาสำคัญของโลก ทำให้นานาชาติหันมาร่วมมือกันเพื่อรักษา ระดับก๊าซเรือนกระจกภายใต้พิธีสารเกียวโต โดยมีกลไกสำคัญประการหนึ่งอันเป็นความร่วมมือ ระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาคือ กลไกพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism หรือ CDM) โดยประเทศพัฒนาแล้วจะสนับสนุนปัจจัยต่างๆ แก่ประเทศกำลังพัฒนา ในรูปการลงทุนในโครงการ CDM หรือการรับซื้อที่เอกสารสิทธิแสดงปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลด ได้หรือที่เรียกว่า CERs (Certified Emission Reductions)

ในประเทศไทย โครงการ CDM เป็นโครงการที่กำลังค่อยๆ เกิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ เนื่องด้วยโครงการ CDM บางโครงการเป็นโครงการที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง และใช้เงินทุนสูง ประเด็นที่น่าสนใจคือผู้จัดทำโครงการ (Project Developer) มีความสามารถในการแสวงหาแหล่ง เงินทุนมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งเงินทุนภายนอก (เช่น สถาบันการเงินทั่วไป) จะมีความเข้าใจธรรมชาติของโครงการ CDM มากน้อยเพียงใดในการอนุมัติวงเงิน หรือนโยบายรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งกำกับดูแลสถาบันการเงินได้มีส่วนช่วย เข้ามาสนับสนุนในโครงการ CDM มากน้อยเพียงใด หรือกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ของ ธปท.ได้มีส่วนในการ สนับสนุนในการจัดตั้งโครงการ CDM อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการส่งเสริมธุรกรรม ทางการเงิน

งานวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาถึงกฎเกณฑ์ตามประกาศของ ธปท. ว่ามี บทบาทในการสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อโครงการ CDM รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงหรือ ประยุกต์ใช้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนโครงการ CDM และ เสนอแนะแนวทางเพื่อประโยชน์ในการศึกษาโครงการ CDM ต่อไปในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า กรอบอำนาจตามกฎหมายสองฉบับที่เกี่ยวข้องกับกลไกการ ทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย คือ (1) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดกรอบใหญ่ในการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทยไว้ 3 ด้าน คือ การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงิน และ (2) พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ให้อำนาจ ธปท. กำกับดูแลสถาบันการเงิน และกำหนดกรอบการทำธุรกิจแก่สถาบันการเงินโดยการออกประกาศ ธปท. ภายใต้กฎหมายทั้งสอง ฉบับนี้อาจกล่าวได้ว่า ในทางปฏิบัติ ธปท. ยังสามารถออกแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อชี้แนะในสิ่ง

ที่ทางภาครัฐต้องการสนับสนุนได้ (เป็นการขอความร่วมมือ) และพบว่ากรอบในการปฏิบัติงานดังกล่าวยังไม่เป็นอุปสรรคในการให้สินเชื่อโครงการ CDM ของสถาบันการเงิน

การที่ ธปท. ต้องดำเนินบทบาทในฐานะผู้กำกับดูแลก็เป็นเหตุผลสนับสนุนให้บทบาทของ ธปท. ควรจำกัดอยู่เพียงการทบทวนดูแลไม่ให้อุปสรรคการกำกับสถาบันการเงินเป็นอุปสรรคต่อการให้สินเชื่อประเภทโครงการ CDM ในขณะที่ ธปท. ควรใช้ช่องทางที่มี เช่นการออกแนวทางในการปฏิบัติงาน หรือสื่อสารให้สถาบันการเงินทราบว่า ธปท. สนับสนุนการให้สินเชื่อโครงการ CDM อย่างไรก็ดี งานวิจัยนี้มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่ายังมีช่องทางสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นของรัฐที่สอดคล้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานดังกล่าวมากกว่าเช่น ธนาคารเฉพาะกิจ และการค้าประกันสินเชื่อจากองค์กรของรัฐ เป็นต้น